

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska (przewodniczący)
SSN Tomasz Szanciło (sprawozdawca)
SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W.
przeciwko M. F.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 29 marca 2023 r.
w Izbie Cywilnej w Warszawie,
zażalenia pozwanego
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 14 października 2022 r., VII AGa 578/21,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 października 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną pozwanego M. F., z uwagi na jej nieopłacenie w ustawowym terminie.

Sąd Apelacyjny wskazał, że skarga kasacyjna została wniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika i zawierała wniosek o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych. Postanowieniem z 22 lipca 2022 r. Sąd Apelacyjny zwolnił pozwanego od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 2000 zł, oddalając wniosek w pozostałej części. Postanowienie zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego 10 sierpnia 2022 r. (k. 273), a więc tygodniowy termin na opłacenie skargi kasacyjnej upłynął bezskutecznie 17 sierpnia

2022 r. Uzupełniająca opłata od skargi kasacyjnej została natomiast uiszczona dopiero 13 września 2022 r. Przy czym wcześniej, bo 17 sierpnia 2022 r., pełnomocnik pozwanego złożył wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia z 22 lipca 2022 r., który to wniosek został odrzucony postanowieniem z 22 sierpnia 2022 r. (k. 274-280). To postanowienie zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego 6 września 2022 r. (k. 282).

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pozwany, zarzucając naruszenie art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1125 ze zm.; dalej: „u.k.s.c.”), przez przyjęcie, że doszło do prawomocnego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, podczas gdy powód złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z 22 lipca 2022 r.

Wskazując na ten zarzut, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wobec niezamieszczenia w zażaleniu wniosku o rozpoznanie przez Sąd Najwyższy postanowienia odmawiającego zwolnienia pozwanego od kosztów sądowych w części, opartego na art. 380 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., zasadność odmowy zwolnienia pozwanego od opłaty od skargi pozostawała poza zakresem rozpoznania Sądu Najwyższego. W orzecznictwie tego Sądu utrwalony jest bowiem pogląd, że zgłoszenia takiego wniosku nie można przyjąć w sposób dorozumiany, jeżeli zażalenie sporządzone jest przez profesjonalnego pełnomocnika (zob. np. postanowienia SN: z 7 listopada 2006 r., I CZ 53/06; z 22 stycznia 2010 r., V CZ 62/09; z 23 marca 2011 r., V CZ 117/10; z 11 października 2012 r., III CZ 72/12; z 21 listopada 2012 r., V CZ 51/12). Poza tym skarżący powoływał się na fakt uiszczenia w terminie opłaty od skargi.

Wbrew zarzutom zażalenia, Sąd Apelacyjny prawidłowo zastosował art. 112 ust. 3 u.k.s.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli w sprawie został złożony wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, który został prawomocnie oddalony, przewodniczący nie wzywa strony do uiszczenia opłaty od pisma, na podstawie art. 130 k.p.c., o ile pismo podlegało opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia, a pismo zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym – od dnia jego ogłoszenia.

Powyższy przepis dotyczy oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych zarówno w całości, jak i w części (zob. np. postanowienia SN: z 3 lutego 2011 r., I CZ 172/11; z 28 września 2011 r., I CZ 86/11; z 9 listopada 2011 r., II CZ 88/11). Została w nim wyłączona zasada przewidziana w art. 112 ust. 2 u.k.s.c., zgodnie z którą, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c. Artykuł 112 ust. 3 u.k.s.c. nie tylko wyznacza termin do uiszczenia opłaty w razie prawomocnego oddalenia (również w części) wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, ale jednocześnie wyłącza możliwość wdrożenia postępowania naprawczego z art. 130 § 1 k.p.c., co oznacza, że profesjonalny pełnomocnik powinien sam obliczyć i uiścić należną opłatę (zob. postanowienie SN z 21 lipca 2011 r., V CZ 30/11).

W uchwale 7 sędziów – zasadzie prawnej z 16 marca 2017 r., III CZP 82/16 (OSNC 2017, nr 7-8, poz. 75), Sąd Najwyższy przesądził, że w razie wniesienia przez stronę zastępowaną przez profesjonalnego pełnomocnika skargi kasacyjnej, od której pobiera się opłatę stałą lub stosunkową, sąd drugiej instancji, po doręczeniu postanowienia oddalającego w całości lub w części wniosek o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych oraz bezskutecznym upływie terminu przewidzianego w art. 112 ust. 3 u.k.s.c., odrzuca skargę kasacyjną.

Podobnie w uchwale z 26 kwietnia 2022 r., III CZP 82/22 (Biul. SN 2022, nr 3-4), Sąd Najwyższy wskazał, że art. 112 ust. 3 u.k.s.c. uchyla obowiązek wezwania

do uiszczenia opłaty w wysokości stałej lub stosunkowej, obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, od nieopłaconej apelacji wniesionej przez radcę prawnego w sytuacji, gdy doszło do oddalenia jej wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i ma ten skutek, że termin do uiszczenia opłaty rozpoczyna bieg od chwili doręczenia stronie postanowienia o oddaleniu tego wniosku.

W niniejszej sprawie pozwany został zwolniony od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 2000 zł, a w pozostałym zakresie jego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych został oddalony. Wobec częściowego oddalenia wniosku pełnomocnik pozwanego był zatem zobowiązany do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej w terminie tygodniowym od dnia doręczenia postanowienia Sądu Apelacyjnego z 22 lipca 2022 r., tj. od 10 sierpnia 2022 r., czego nie dopełnił.

Dla oceny terminowości uiszczenia pozostałej części opłaty bez znaczenia pozostaje okoliczność, że 17 sierpnia 2022 r. pozwany wniósł wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z 22 lipca 2022 r. i doręczenie jego odpisu z uzasadnieniem. Ten wniosek został odrzucony postanowieniem z 22 sierpnia 2022 r., które zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego 6 września 2022 r. Niezasadny jest pogląd przedstawiony w zażaleniu, że termin do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej należało liczyć dopiero od tej ostatniej daty. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że postanowienie z 22 lipca 2022 r. jest niezaskarżalne. Orzeczenie to może podlegać jedynie kontroli w razie wniesienia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej z powodu nieuiszczenia przez stronę skarżącą opłaty od skargi (w związku z odmową przyznania jej zwolnienia od kosztów sądowych). Złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia sądu drugiej instancji o zwolnieniu od kosztów sądowych w części nie przedłuża terminu do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej w części, w której strona nie została zwolniona od jej uiszczenia; nie powoduje również przesunięcia początku tego terminu, który liczony jest od doręczenia stronie (jej pełnomocnikowi) postanowienia o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości lub w części.

Reasumując, nie był zasadny zarzut naruszenia art. 112 ust. 3 u.k.s.c., a Sąd Apelacyjny prawidłowo odrzucił skargę kasacyjną.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ł.n]